

Testament - comentariu

Tudor Arghezi este unul dintre cei mai reprezentativi poeti ai perioadei interbelice, perioada cunoscuta prin eforturile tuturor creatorilor de a-si exprima convingerile legate de arta cuvintului. In poezia lui Arghezi pot fi identificate cele mai multe arte poetice. Aproape fiecare volum de versuri se deschide cu cate un asemenea text, in care poetul se refera la atitudinea poetica, la sursele sale de inspiratie, la noutatea limbajului, la eforturile artistului de a comunica cu sine, cu ceilalti, cu Divinitatea., toate acestea intr-un limbaj care-l individualizeaza. Poetul marturiseste ca opera sa aduce o innoire a limbajului prin valorificarea lucrurilor care pana la el erau considerate nepoetice, prin transfigurarea uratului in frumos, realizand "estetica uratului".

Poezia "Testament", text programmatic, deschide volumul "Cuvinte potrivite"(1927) si constituie cea mai cunoscuta arta poetica din istoria literaturii noastre.

Titlul poeziei valorifica sensul propriu al cuvintului, testamentul fiind actul scris prin care se lasa mostenire urmasilor valori materiale. Un text poetic nu este o avutie materiala, ci mai degraba una spirituala, ce este definita metaforic: "nume adunat pe-o carte", "hrisovul...cel dintai", "Dumnezeu de piatra", "treapta" de iesire la lumina pentru generatiile de strabuni "robi" de atatea veacuri. Titlul este sugestiv pentru ideea fundamentala a poeziei, aceea a relatiei spirituale dintre generatii si a responsabilitatii urmasilor fata de mesajul primit de la strabuni

Tema poeziei exprima conceptia despre arta a lui Arghezi si defineste programmatic intreaga creatie lirica a poetului, in care cuvantul este atotputernic, iar opera literara este rodul harului divin si al trudei : "slova de fos si slova faurita".

Poezia incepe printr-o negatie, care are rolul de a accentua valoarea deosebita a mostenirii, opera literara, bunul cel mai de pret al poetului, pe care acesta o lasa mostenire urmasilor, subliniind faptul ca ea constituie o acumulare spirituala "de la strabunii mei", din experienta lor deviata si din limbajul acestora: "Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite/ Eu am ivit cuvinte potrivite". Sintagma "cuvinte potrivite" ofera titlul volumului si vorbeste despre eforturile poetului de cautare a celor mai "potrivite" cuvinte, capabile sa exprime cat mai bine ideea poetica. Poetul apare in postura unui mestesugar, caci cuvinte au fost "framantate mii de saptamani". Continuarea traditiei strabune, a operei infaptuite de stramosi constituie o treapta in evolutia spirituala a omenirii, simbolizata prin "fiule", o adresare directa, care da poeziei un ton familiar, care aproprie generatiile trecute de cele ce vor urma: "Si care, tanar, sa le urici te-asteapta, / Cartea mea-l, fiule, o treapta."

Poetul este un mesager al trudei si durerii strabunilor si aseaza "cartea" la capataiul civilizatiei omenesti, cu indemnul adresat direct de a respecta acest bun spiritual si a-l duce spre progres: "Asaz-o cu credinta capatai, / Ea e hrisovul vostru cel dintai".

Evolutia spirituala este ilustrata prin anumite instrumente, astfel omenirea a progresat de la munca fizica cu "sapa" si "brazda" la o activitate intelectuala, cu "condei" si "calimara": "Ca sa schimbam

acum, intaia oara, / Sapa-n condei si brazda-n calimara ".

Cuvantul arghezian este omnipotent, el poate sa mangaie sau sa pedepseasca: "Am luat ocară, si torcand usure/ Am pus-o cand sa-mbie, cand sa-njure." Cuvantul este dat de la Dumnezeu, poetul facand trimitere la Biblie, unde se spune ca "mai intai a fost cuvantul", iar generatiile viitoare au datorita de a-l pastra si a-l inalta: "Am luat cenusa mortilor din vatra / Si am facut-o Dumnezeu de piatra, / Hotar inalt, cu doua lumi pe poale,/ Pazind piscul datoriei tale."

Datoria poetului este aceea de a ilustra in poezia sa, simbolizata prin "vioara", durerile neamului romanesc, imaginea stapanului jucand "ca un tap injunghiat" fiind subliniata de ideea biciului rabdat, intors acum in cuvinte, ca simbol al izbavirii si pedepsirii celor ce au provocat suferintele, amintind de ideea exprimata de O. Goga in poezia "Rugaciune".

La nivelul limbajului poetic si al imaginilor artistice se sesizeaza o inovatie, ce se constituie intr-o noua estetica, a uratului, o noua maniera literara de a exprima frumosul, care anticipeaza volumul "Flori de mucegai", volum ce releva aceasta noua forma de exprimare, care il face pe Arghezi original in literatura romana. Cuvintele "urate", care nu erau pana la Arghezi considerate adecvate spre a fi folosite intr-o poezie, exprima mult mai bine sentimentele eului liric si dau o noua valoare frumosului: "Din bube, mucegaiuri si noroi/ Iscat-am frumuseti si preturi noi." ; "Le-am prefacut in versuri si-n icoane./ Facui din zdrente muguri si coroane, ".

Ultima strofa da o definitie concreta operei literare, care in conceptia lui Arghezi este o imbinare armonioasa intre har, talent, inspiratie si truda, effort, intre care exista o uniune perfecta: " Slova de foc si slova faurita/ Imperecheate-n carte se marita, / Ca fierul cald imbratisat in cleste."

Poetul se considera robul cititorului, care este "Domnul ", el creeaza o opera care sa fie citita de urmasi, si ca acestia sa fie constienti de datoria lor de a contribui la evolutia civilizatiei spirituale a omenirii : "Robul a scris-o, Domnul o citeste".

Limbajul poetic este unul bogat in metafore: "hrisovul vostru cel dintai", "Dumnezeu de piatra", "ciorchini de negi", "slova de foc si slova faurita", in epitete: "dulcea lui putere", "durerea surda si amara", "torcand usure", prin imbinari neasteptate de cuvinte : ""Facui din zdrente muguri si coroane", "bube, mucegaiuri si noroi", "Dumnezeu de piatra", prin cuvinte cu iz arhaic : "hrisov", "saricile", "pe branci", "poale", "zdrente", "plavani" si prin oximoronul: "Din bube, mucegaiuri si noroi/ Iscat-am frumuseti si preturi noi.". Concentrarea poetica este maxima, desi poezia are mai multe strofe, ideile exprimate de fiecare strofa sunt relevante in evidentierea ideii centrale a poeziei. Strofele sunt asimetrice, cu masura variabila, rima pereche, care face ca textul sa fie mai accesibil si receptarea mesajului poetic sa fie mai usoara.

Toate aceste particularitati ale limbajului poetic, inclusive estetica inovatoare introdusa in literatura romana de Arghezi confera textului modernitate, originalitate si fac din aceasta poezie una dintre cele mai cunoscute ale poetului si ale literaturii romane, dar si cea mai cunoscuta arta poetica.

Definitia poetului cu referire la poezie: " Poezia e insasi viata, e umbra si lumina care catifeleaza natura si da omului senzatia ca traieste cu planeta lui in cer. Pretutindeni in toate este poezie, ca si cum omul si-ar purta capul cuprins intr-o aureola de icoana.", nu face decat sa intareaca ideea exprimata de poezie, aceea a unei arte poetice.